

T.C.

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI

Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği – Bilgi Edinme Birimi

7/1046

Sayı : B.18.0.BHİ.0.00.00/610.01-23
Konu : Sayın S. Turan ÇİRKİN'in 7/1046
Esas Sayılı Yazılı Soru Önergesi

04.11.2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İlgi : TBMM'nin 10/12/2007 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-2130 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde alınan, Hatay Milletvekili Sayın S. Turan ÇİRKİN'in, büyükşehirlerdeki hava kirliliğine ilişkin, 7/1046 esas sayılı yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup, cevabi yazımız ilişikte gönderilmektedir.

Arz ederim.

Prof. Dr. Veynel EROĞLU
Bakan

EK:

Cevabi yazı (2 sayfa)

DAĞITIM

Gereği:
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

Bilgi:
Başbakanlık

**HATAY MİLLETVEKİLİ SAYIN S. TURAN ÇİRKİNİN
7/1046 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİ HAKKINDA
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI'NIN CEVABI**

SORU 1. *Başta Ankara ve İstanbul olmak üzere büyük şehirlerimizde tahmini hava kirliliği oranları nedir?*

SORU 2. *Büyükşehirlerdeki kirlilik oranları sınır değerlerinin altında mı, üzerinde midir?*

CEVAP 1. 2.

Ankara'da yıllık SO₂ konsantrasyonu 1991-2005 yılları arasında azalma eğilimi göstermiştir. 1991 yılında 125 µg/m³ olan konsantrasyon değeri 2005 yılında 30 µg/m³ olarak ölçülmüş olup, bu değer 1991 yılına göre %76 oranında azalma göstermiştir. 1995-1999 yılları arasında kış ayları partiküler madde (PM) değişiminde azalma görülürken, 1999-2002 yılları arasında artış görülmektedir. 2002-2005 yılları arasında ise yine azalma eğilimi görülmektedir. Yıllık ortalama PM için ölçülen en yüksek konsantrasyon değeri 1991 yılında 83 µg/m³ olarak gerçekleşirken, en düşük konsantrasyon değeri ise 2001 yılında 44 µg/m³ olarak belirlenmiştir.

İstanbul'da 1995-2006 yılları kış ayları kükürtdioksit değişimi incelendiğinde 1995 yılından beri tüm aylarda bir azalma görülmektedir. 1995-1999 yılları arasında kış ayları partiküler madde değişiminde azalma görülürken, 1999-2002 yılları arasında artış görülmektedir. 2002-2005 yılları arasında ise yine azalma eğilimi vardır. 2003-2006 Kış sezonlarında (Ekim-Mart) ortalama bazında Hava Kalitesini Korunması Yönetmeliği, Dünya Sağlık Teşkilatı, Avrupa Birliği, EPA, BENELUX'ce belirlenen günlük sınır değerleri hiç aşılmamıştır. Kritik meteorolojik şartların hüküm sürdüğü ve hava kirliliğinin ani artış gösterdiği günlerde dahi kükürtdioksit değerleri günlük standartların üzerine çıkmamıştır.

İzmir'de 2000-2006 yılları kış ayları kükürtdioksit değişiminde dalgalanma olmakla birlikte, değerlerde bir azalma görülmektedir. 2000-2006 yılları kış ayları partiküler madde değişiminde 2002 yılına kadar dalgalanmalı bir grafik gözlenmekle birlikte, değerlerde bir azalma vardır.

Bursa'da 1995-2006 yılları kış ayları kükürtdioksit (SO₂) değişimi incelendiğinde dalgalanma olmakla birlikte, değerlerde bir artış görülmektedir. Bu artışın Bursa'da sanayi ve endüstrinin gelişmesinden kaynaklandığı öngörülmektedir. Yıllık SO₂ konsantrasyonu 2001-2005 yılları arasında yine azalma göstermiş olup, 1991 yılında 240 µg/m³ olan SO₂ konsantrasyonu, 2006 yılında 57 µg/m³ olarak ölçülmüş ve 1991 yılı değerlerine göre %76 oranında azalma gerçekleşmiştir. Bursa'da 1995-2006 yılları kış ayları partiküler madde (PM) değişiminde dalgalanma olmakla birlikte, değerlerde bir artış görülmektedir. Bursa ilinde yıllık ortalama PM konsantrasyonu azalma eğilimi göstermiştir. 1991 yılında yıllık ortalama PM konsantrasyonu 107 µg/m³ ile en yüksek değerini gösterirken, 2006 yılında sadece 48 µg/m³ olmuştur.

Gaziantep'de 1995-1996 yılları ve 2000-2006 yılları arasında kış ayları kükürtdioksit değişiminin grafiği incelendiğinde tüm aylarda bir azalma görülmektedir. Gaziantep'de 1995-1996 yılları ve 2000-2006 yılları arasında kış ayları partiküler madde değişiminin grafiği incelendiğinde tüm ayların genelinde dalgalanmalı bir değişim görülmektedir. Grafiğin tamamına bakıldığında ise değerlerde bir azalış ya da artış görülmektedir.

Kocaeli'de 1995-1998 yılları ve 2003-2006 yılları arasında kış ayları kükürtdioksit değişiminde tüm ayların genelinde bir azalma görülmektedir. 1995-1998 yılları ve 2003-2006

yılları arasında kış ayları partiküler madde değişiminde tüm ayların genelinde bir azalma vardır.

Antalya'da 1999 yılında 80 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ değerine ulaşan PM konsantrasyonu, bu yıldan itibaren düzenli bir şekilde azalmış ve 2006 yılında en düşük konsantrasyon değeri olan 43 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ 'e kadar düşmüştür. Yıllık SO_2 konsantrasyonu 1991'de 38 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ olarak ölçülürken, 2006 yılında 35 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ olarak gözlenmiş ve 1991-2006 yılları arasında SO_2 konsantrasyon değerinde %8 oranında bir azalma gözlenmiştir.

SORU 3. *Son yıllarda büyük şehirlerde hava kirliliği oranlarında ne kadar artış olmuştur? Hava kirliliği oranlarındaki artışın sebepleri nelerdir?*

CEVAP 3. Son yıllarda Türkiye'nin büyük şehirleri için kükürtdioksit ve partiküler madde konsantrasyonlarındaki değişimleri incelendiğinde, genelde temel kirleticilerde azalma görülmektedir.

SORU 4. *Hava kirliliği oranları sınır değerlerin üzerinde ise, Bakanlık olarak ne önlemler alınmaktadır?*

CEVAP 4. 2007 yılında 81 ilde tam otomatik ölçüm istasyonu kurulması çalışmaları tamamlanmıştır. Bakanlığımız web sayfasında 01.12.2006 tarihinden itibaren hava kalitesi ölçüm sonuçları yayımlanmaktadır. Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliğinde belirtilen SO_2 ve PM_{10} parametre değerleri esas alınarak hava kalitesinin korunması için valiliklere tedbir almaları konusunda talimat verilmektedir.

SORU 5. *Hava kirlilik oranları ile ilgili olarak büyük şehir belediyelerine ne kadar ceza kesilmiştir? Kesilen cezaların ne kadarı tahsil edilmiştir?*

CEVAP 5. 2872 sayılı Çevre Kanununda yer alan "kirleten öder" ilkesi doğrultusunda, çevreyle ilgili yönetmeliklerde belirtilen esaslara riayet etmeyenler hakkında cezai işlem yapılmaktadır.

Örneğin; 2005 yılında Ankara Valiliği denetim elemanları tarafından 302 adet denetim yapılmış olup, 240 adet şahıs/işletmeye 86.858 YTL tutarında idari para cezası uygulanmıştır, 2006 yılında halk otobüsü, minibüs ve belediye otobüslerinden oluşan 210 taşıtın egzoz gazı emisyon ölçümü yapılmıştır. Egzoz gazı emisyon ölçüm sonucu Trafikte Seyreden Motorlu Kara Taşıtlarından Kaynaklanan Egzoz Gazı Emisyonların Kontrolüne Dair Yönetmelikte belirtilen sınır değerleri aştığı tespit edilen 37 taşıt işletenine, ilgili Yönetmelik hükümlerine istinaden bir aylık süre tanınmış olup, bu süre içerisinde taşıtlarının bakım ve onarımını ve egzoz gazı emisyon ölçümünü yaptırmaları temin edilmiştir, 25 adet şahıs/işletmeye 12.500 YTL tutarında idari para cezası uygulanmıştır. Egzoz emisyon ölçümü yapılan 73 istasyonda 118 denetim yapılmıştır.

2007 yılında egzoz emisyon ölçümü yapabilmek için yetki belgesi talebinde bulunan işletmelerden, egzoz emisyon ölçümü yapabilmek için yeterli teknik donanımına sahip olduğu tespit edilen 60 işletme ile egzoz emisyon ölçümü hususunda protokol imzalanmış olup, Valilikle imzaladıkları protokole istinaden Çevre ve Orman Bakanlığınca egzoz emisyon ölçüm yetki belgesi verilen işletmelerin, egzoz emisyon ölçümlerini ilgili mevzuata uygun olarak yapıp yapmadıklarının tespiti amacıyla söz konusu işletmelerde 73 denetim yapılmıştır.